

RIKTLINJER FÖR HANDLÄGGNING AV FÖRÄLDRARS ERSÄTTNING TILL STADEN FÖR PLACERADE BARN

INLEDNING	2
ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	2
Föräldrarnas ersättningskyldighet.....	2
Ekonomiska konsekvenser när ett barn placeras.....	2
Barnbidrag/ förlängt barnbidrag.....	3
Studiebidrag och eventuellt inackorderingstillägg.....	3
Underhållsstöd.....	3
Barnpension.....	3
Vårdbidrag.....	4
Bostadsbidrag.....	4
Försörjningsstöd.....	4
När barnet fyller 18 år.....	4
Information till föräldrarna.....	4
Föräldrars ersättningskyldighet till staden.....	4
HANDLÄGGNING	5
Beräkning av ersättningen.....	5
Nödvändiga handlingar.....	5
Inkomstberäkning.....	6
Beräkning av ersättningsbeloppet.....	6
Kommunicering av beräkningsunderlaget.....	7
Jämkning.....	7
Beslut om ersättning.....	8
Delgivning av beslut.....	8
Överklagan.....	8
Ändring av ersättningsbelopp.....	8
Årlig omräkning.....	8
Umgängesavdrag.....	8
UTEBLIVEN BETALNING.....	9
Ersättningstalan vid placeringar enligt SoL och LVU.....	9
Förutsättningar för ersättningstalan.....	9
Utredning om betalningsförmåga.....	9
Kraveftergift.....	9
Ansökan till länsrätten.....	9
Indrivningsåtgärder vid placeringar enligt LSS.....	10
Lämplig hanteringsmodell.....	10
Bilagor.....	11
1. Utdrag ur centrala lagar och förordningar.....	11
2. Skriftlig information till föräldrar.....	11
3. Blankett för beräkning.....	11
4. Blankett för beslut.....	11
5. Blankett för ansökan till länsrätten.....	11

INLEDNING

Kommunstyrelsen i Stockholm har enligt stadens reglemente befogenhet att utfärda riktlinjer för nämndernas verksamhet. Detta dokument innehåller anvisningar för handläggningen av föräldrars ersättning till staden för kostnader för dygnetruntplacerade barn under 18 år. Det är enligt stadens reglemente stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden som ansvarar för dessa uppgifter.

Den lagstiftning som främst ligger till grund för kommunens rätt att ta ut ersättning av föräldrar är 7 kap 1 § föräldrabalken (FB), 8 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) och 20 § Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Hur ersättningen ska bestämmas framgår i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (SoF).

I dessa riktlinjer slås det fast att när ett barn dygnetruntplaceras genom stadens försorg ska regelmässigt en utredning om föräldrarnas försörjningsförmåga göras och ett beslut om ersättningsbelopp ska fattas för vardera föräldern.

Föräldrarna ska, så snart det står klart att det kan bli aktuellt med en insats i form av dygnetruntplacering av barnet, informeras om sin ersättningsskyldighet för vården samt om vilka konsekvenser det i övrigt innebär för deras ekonomi.

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Föräldrarnas ersättningsskyldighet

Enligt 7 kap 1 § FB har föräldrar, var för sig, försörjningsskyldighet gentemot sina barn. För föräldrar som inte bor med barnet fullföljs denna skyldighet genom underhållsbidrag.

När barn är dygnetruntplacerade har föräldrar enligt 8 kap 1 § SoL och 20 § LSS skyldighet att bidra till kommunens kostnader för vården. Detta gäller oavsett om placeringen skett med stöd av SoL, LSS eller utan vårdnadshavarens samtycke med stöd av Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

I LSS-förordningen 5 § hänvisas till 6 kap. 2 - 4 §§ SoF där det framgår att ersättningen ska bestämmas efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av föräldrarna enligt lagen om underhållsstöd. Var och en av föräldrarna ska bidra, men beloppet får inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet.

Ersättningsskyldigheten gäller vid såväl tillfälliga som stadigvarande placeringar och från den dag ett beslut om placering verkställs. Skyldigheten gäller både vid placering i familjehem och vid placering på institution.

Ekonomiska konsekvenser när ett barn placeras

När ett barn dygnetruntplaceras medför det att föräldrarna förlorar rätten till socialförsäkringsförmåner som är knutna till att de har barnet i sin vård.

Stadsdelsnämnden har alltid skyldighet att meddela Försäkringskassan (FK) när ett barn blir dygnetruntplacerat och har även ansvar för att anmäla till FK om barnet omplaceras eller flyttar hem till föräldern igen.

Barnbidrag/ förlängt barnbidrag

Vid SOL- och LVU-placeringar betalar inte FK ut barnbidraget till föräldern. Efter framställning av stadsdelsnämnden ska FK utbetala barnbidraget till familjehemmet. Omkostnadsersättningen ska reduceras med motsvarande belopp. (4§ tredje stycket Lagen om allmänna barnbidrag (ABBL) och 8§ Lagen om förlängt barnbidrag (FBBL)).

Vid institutionsplaceringar ska barnbidraget uppbäras av stadsdelsnämnden. Framställning om detta görs också hos FK.

Stadsdelsnämnden ansvarar för att anmäla till försäkringskassan om barnet omplaceras eller flyttar hem till föräldern igen. (7§ ABBL och 8§ FBBL.)

Vid LSS-placeringar väljer föräldrarna själva om barnbidraget ska fortsätta utbetalas till dem eller om det ska utbetalas till familjehemmet, vilket därefter regleras via omkostnadsersättningen.

Studiebidrag och eventuellt inackorderingstillägg

Om ett barn är placerat kan studiehjälp för en omyndig studerande betalas ut till stadsdelsnämnden eller någon annan för att användas till den omyndiges utbildning och uppehälle. Begäran om ändrad betalningsmottagare görs till lokala CSN. Av begäran ska det framgå att stadsdelsnämnden i utredning kommit fram till att stadsdelsnämnden ska vara betalningsmottagare. Det är också möjligt att begära att ett familjehem ska vara betalningsmottagare. Omkostnadsersättningen ska då reduceras med motsvarande belopp. (33§ 2st Studiestödsförordningen)

Underhållsstöd

Om en förälder haft underhållsstöd från FK dras detta in när ett barn placeras utanför hemmet. Stadsdelsnämnden är skyldig att omgående meddela FK att barnet har placerats. Underhållsstöd till boföräldern ska dras in från första månadskiftet efter barnets faktiska flyttning.

För den förälder som före placeringen har betalat ett återbetalningsbelopp för underhållsstöd till FK innebär det att återbetalningsskyldigheten till FK upphör från placeringsdatumet och tills vidare. I stället ska stadsdelsnämnden ställa motsvarande ersättningskrav på den föräldern.

Stadsdelsnämnden ska även anmäla till FK när en placering upphört och barnet åter bor hos förälder. Föräldern måste då på nytt göra en ansökan om underhållsstöd hos FK.

Barnpension

Barnpension kan ej uppbäras av kommunen som ersättning för kommunens kostnader för vård. FK fortsätter att betala ut barnpensionen till föräldern. Eftersom barnpensionen är avsedd för barnet bör föräldern uppmanas att med dessa medel stå för vissa av barnets kostnader under placeringstiden, exempelvis kläder och fritidsaktiviteter. Omkostnadsersättningen ska då reduceras med motsvarande belopp.

Om föräldern inte går med på detta kan det framräknade ersättningsbeloppet till kommunen jämkas uppåt med hänvisning till inkomsten av barnpension. Det jämkade ersättningsbeloppet får dock aldrig överstiga aktuellt underhållsstödsbelopp.

Om ett barn som placeras uppstår barnpension är stadsdelsnämnden enligt 5 kap 3 § punkt 3 SoF skyldig att anmäla till överförmyndaren om det kan antas föreligga förhållanden som talar för att en förälder inte kommer att förvalta barnets egendom på ett betryggande sätt.

Vårdbidrag

Vårdbidrag avseende ett placerat barn beviljas ej från FK. Ett familjehem har alltså inte rätt till vårdbidrag. Däremot kan en särskilt förordnad vårdnadshavare uppbära vårdbidrag.

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag och KBH, Kommunalt bostadsbidrag för funktionshindrade, kan komma att minska eller dras in.

Försörjningsstöd

Försörjningsstöd beviljas inte avseende kostnader för ett barn som är placerat.

När barnet fyller 18 år

När det placerade barnet fyller 18 år upphör kommunens möjlighet att ta ut ersättning från föräldrarna även om den unge fortfarande går kvar i skolan.

Information till föräldrarna

Så tidigt i utredningsprocessen som möjligt, när det kan antas att en dygnetruntplacering kan bli aktuell, ska utredaren informera föräldrarna om deras ersättningsskyldighet för barnets kostnader. Föräldrarna ska även informeras om vilka konsekvenser placeringen kan få för deras ekonomi i övrigt. Informationen bör lämnas både muntligt och genom ett skriftligt informationsblad. (Bilaga)

Föräldrars ersättningsskyldighet till staden

När ett barn dygnetruntplaceras genom stadens försorg ska regelmässigt en utredning om föräldrarnas försörjningsförmåga göras och beslut ska fattas enligt följande:

- *Beslut om föräldrarnas ersättning ska alltid fattas så snart placeringstiden överstiger en månad.*
Om placeringstiden överstiger en månad gäller ersättningsskyldigheten från den dag placeringen verkställdes, vilket innebär att beslutet ibland blir retroaktivt. Detta gäller oavsett om det är en stadigvarande placering, en tillfällig placering under utredningstiden eller om barnet flyttas. Det avgörande är att föräldern inte har barnet hemma på minst en månad.
- *Ett beslut ska fattas för vardera föräldern.*
Det gäller även om föräldrarna är sammanboende.

- *Beslutet ska alltid innehålla ett beslutat ersättningsbelopp.*
Ersättningsbeloppet kan vara 0 kr. Beloppet får inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet. Beslutet kan omprövas under hela placeringstiden. Föräldrarna har skyldighet att meddela ändrade förhållanden.
- *Om det framräknade ersättningsbeloppet blir lägre än 100 kr per barn och månad tas ersättningen inte ut från föräldern.*
- *För kortare placeringstid än en månad tas ingen ersättning ut från föräldrarna.*
Beslut om eftergift enligt 9 kap 4§ SoL ska fattas.
- *Om en förälder inte betalar ersättning i enlighet med fattat beslut är utgångspunkten att kravåtgärder alltid ska vidtagas.*
Vid placeringar enligt LSS innebär det att ta ställning till om indrivningsåtgärder och ansökan om betalningsföreläggande ska göras. Vid placeringar enligt SoL och LVU ska ställning tas till om förutsättningar finns för ersättningstalan hos länsrätten.

HANDLÄGGNING

Beräkning av ersättningen

Var och en av föräldrarna ska ersätta kommunen med belopp motsvarande återbetalningsbeloppet vid underhållsstöd (underhållsstödslagen 25-27 §§). Som underlag för beräkningen utgår man dels från inkomster enligt uppgifter från det senast fattade taxeringsbeslutet och dels från det totala antal barn som föräldern är försörjningsskyldig för enligt 7 kap.1 § FB. Även om föräldrarna är sammanboende kan de ha olika antal barn.

Om en förälder har fullgjort sin underhållsskyldighet genom att betala ett engångsbelopp eller annat bidrag till barnets underhåll för den tid då barnet är placerat, behöver föräldern inte bidra till kommunens kostnader för vården.

Om barnet innan placeringen bott hos en förälder som uppburit underhållsstöd för barnet ska det redan finnas ett uträknat återbetalningsbelopp hos försäkringskassan för den andre föräldern. Då ska detta återbetalningsbelopp utgöra grund för beslutet gentemot den föräldern.

En förälders ersättningskyldighet till kommunen gäller även om föräldern är placerad tillsammans med barnet om inte annat avtalats beroende på att föräldern står för del av barnets uppehälle vid placeringen.

Om en förälder uppstår försörjningsstöd saknas för tillfället förutsättningar för att ta ut ersättning och ersättningsbeslutet sätts till 0 kr.

Nödvändiga handlingar

Personbevis

Personbevis för utredning på barnet begärs in från skattemyndigheten för att få klarhet angående föräldrar, vårdnadshavare och deras aktuella folkbokföringsadresser. Alternativt hämtas uppgifterna från SPAR.

Senaste taxeringsbeslut

Begärs in av föräldrarna. Om dessa inte medverkar ska Skattemyndigheten på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders ersättningsbelopp (6kap 2§ SoF).

Beräkningsunderlag

Blankett för beräkning av ersättningsbeloppet. (Bilaga)

Beslutsblankett

Blankett som innehåller beslutat ersättningsbelopp samt uppgifter om när och hur det ska betalas. (Bilaga)

Inkomstberäkning

Inkomstberäkningen baseras på den senaste taxeringen. Exempelvis grundas ersättningsskyldigheten under perioden februari 2004 - januari 2005 på 2003 års taxering, dvs. på inkomster under år 2002 osv. osv.

Som inkomst räknas:

- Inkomst av tjänst
(Bruttoinkomst (taxerad inkomst) minskad med avdrag för inkomsternas förvärvande, tex. arbetsresor)
- Inkomst av kapital
(Avdrag som har gjorts i deklarationen för skuldräntor och andra kostnader läggs till.)
- Studiemedel i form av studiebidrag
(Ej lånedelen)
- 1 procent av den del av skattepliktig förmögenhet som överstiger 900 000 kr
- Inkomst av näringsverksamhet
(som ska *ökas* med underskott från tidigare beskattningsår, utgift för egen pension med högst ett halvt basbelopp, avsättning till periodiseringsfond och ökning av expansionsmedel och *minskas* med återföring till beskattning av avdrag för avsättning till periodiseringsfond och minskning av expansionsmedel)

Den framräknade summan dvs. årsinkomstbeloppet minskas med 100 000. Beloppet som återstår läggs till grund för beräkningen av ersättningsbeloppet.

Beräkning av ersättningsbeloppet

Ersättningsbeloppet beräknas som en viss procent av föräldrarnas inkomst enligt ovan. Procenttalet bestäms med hänsyn till samtliga barn som föräldern är försörjningsskyldig för enligt 7 kap. 1 § FB. Alla barn ska räknas med, även de som lever utanför familjen. Procentsatsen är 14 procent för ett barn och 11,5 procent per barn för två barn samt 10 procent per barn för tre barn. För varje ytterligare barn ökas den totala procentsatsen med en procent.

Hjälptabell

Procentsats per barn om				
1 barn : 14	2 barn: 11,5	3 barn: 10	4 barn: 7,75	5 barn: 6,4
6 barn : 5,5	7 barn: 4,85	8 barn: 4,35	9 barn: 4	10 barn: 3,7

Exempel

En pappa är försörjningsskyldig för 4 barn. Han är ersättningsskyldig för två placerade barn. Hans framräknade årsinkomstbelopp är 180 000 kr vilket minskas med 100 000 kr. Det blir 80 000 kr. Den inkomsten används sedan för att beräkna ersättningsbeloppet per barn:
 $7,75 \% \times 80\,000 = 6\,200$ kr per barn och år eller 517 kr per barn och månad.
Ersättningsbeloppet blir alltså 1 033 per månad för de två placerade barnen tillsammans.

På försäkringskassans hemsida finns ett beräkningsverktyg för återbetalnings-/ ersättningsbeloppet som kan användas som hjälpmedel: www.fk.se/rakna/underhall.htm

Barnets egna inkomster

Om ett barn har egna inkomster t.ex. lön, kan det påverka nivån på föräldrarnas ersättning till kommunen. Barnets inkomster beräknas på samma sätt som föräldrarnas, men grundavdraget är 48 000 kronor.

Om barnets inkomster överstiger 48 000 kronor minskas föräldrarnas ersättningsskyldighet med hälften av den inkomst som överstiger 48 000 kronor.

Exempel

Barnet har en egen årsinkomst inkomst på 70 000 - grundavdraget 48 000 = 22 000 kronor. Hälften, dvs. 11 000 kronor, reducerar de belopp föräldrarna tillsammans ska betala till kommunen. Respektive förälders ersättningsbelopp reduceras i detta exempel med 5 500 kronor per år.

Kommunicering av beräkningsunderlaget

Innan ett beslut fattas om att föräldrar ska betala en viss ersättning ska beräkningsunderlaget och beräknad ersättning kommuniceras med dem. Föräldrarna blir därigenom informerade om beräkningssättet och ges möjlighet att se om underlaget är korrekt. Det ger dem även möjlighet att eventuellt begära jämkning av ersättningsbeloppet. Föräldrarna ska informeras om att beloppen omräknas årligen fr.o.m. februari samt när antalet barn, som de är försörjningsskyldiga för, ändras.

Jämkning

Om det framräknade beloppet bedöms vara oskäliga i förhållande till respektive förälders ekonomiska förmåga eller sociala situation kan ersättningen jämkas till en skälig nivå. Det kan exempelvis vara så att föräldrarnas inkomst har förändrats sedan det inkomstår som varit underlag för beräkningen eller för att föräldern står för vissa av barnets kostnader. En anledning kan också vara att barnet regelmässigt vistas hemma hos föräldern exempelvis varje helg. Jämkningsen kan även göras uppåt, exempelvis om föräldern får barnpension för det placerade barnet. Anledningen till jämkningen ska anges i beslutet. Jämkning kan ske redan från början eller vid ett senare tillfälle.

För att göra en bedömning av behovet av jämkning kan lämpligen en jämförelse göras med föräldrarnas ekonomi i förhållande till normen för försörjningsstöd. Om föräldern har en

inkomst i nivå med normen, finns för tillfället inte utrymme att betala någon ersättning. Föräldern ska inte betala mer än sitt eventuella överskott, får alltså inte hamna under normen.

Beslut om ersättning

Beslutet ska innehålla ersättningsbelopp samt uppgifter om när och hur det ska betalas. Om det framräknade ersättningsbeloppet blir lägre än 100 kr per barn och månad tas ersättningen inte ut. (blankett bilaga)

Delgivning av beslut

Beslutet ska delges respektive förälder. Beslutet ska även överlämnas till den som enligt förvaltningens rutiner är ansvarig för upplägg och bevakning i ekonomisystemet.

Överklagan

Nämndens beslut om vad en förälder ska betala i ersättning till kommunen kan ej överklagas med förvaltningsbesvär.

Ändring av ersättningsbelopp

En förälders försörjningsskyldighet kan komma att ändras genom att flera eller färre barn ska försörjas. Förändringen påverkar procentsatserna vid beräkning av ersättningsbeloppets storlek. En omräkning görs då i anslutning till den förändrade försörjningsskyldigheten och kan således ske när som helst under året.

Årlig omräkning

Ersättningsbeloppet ska omräknas varje år utifrån det senaste taxeringsbeslutet och avse perioden 1 februari - 31 januari. Om en förälders ekonomiska förhållanden ändras under perioden kan nytt avgiftsbeslut fattas. Den årliga omräkningen av ersättningsbeloppet som grundar sig på ny taxering är inte ett nytt beslut om att betala ersättning till kommunen utan endast en omräkning av beloppet. Delgivning av beräkningsunderlaget ska därför inte ske. Respektive föräldrar ska underrättas om det nya ersättningsbeloppet.

Umgängesavdrag

I enlighet med reglerna för underhållsstöd kan avdrag på ersättningsbeloppet göras om barnet vistas hos föräldern minst fem hela dygn i sträck eller i minst sex hela dygn under en kalendermånad. För varje dygn är avdraget 1/40 av ersättningsbeloppet per månad. Som ett dygn räknas tiden mellan klockan 00.00 och 24.00.

För motsvarande tid kan föräldern söka underhållsstöd hos FK för den tid barnet vistas i hemmet, exempelvis under skollov.

UTEBLIVEN BETALNING

Ersättningstalan vid placeringar enligt SoL och LVU

Om en förälder inte betalar ersättning i enlighet med fattat beslut ska ersättningstalan väckas hos länsrätten om det finns förutsättningar för detta.

Förutsättningar för ersättningstalan

I de fall en ersättningsskyldig förälder inte frivilligt betalar enligt beslut för kostnader som stadsdelsnämnden haft enligt 8 kap 1 § SoL uppstår ett krav mot föräldern. Nämnden kan med stöd av 9 kap. 3 § SoL väcka talan om ersättningen hos länsrätten.

Talan hos länsrätten måste väckas inom 3 år från det stadsdelsnämndens kostnader uppstod. Ersättningstalan får inte bifallas av länsrätten om föräldern genom att betala det uppkomna kravet kan antas bli ur stånd att klara sin försörjning, dvs. om föräldrarnas hushåll skulle hamna under aktuell norm för försörjningsstöd om kravet betalas.

Utredning om betalningsförmåga

Om föräldern inte betalar enligt beslutet ska förvaltningen skicka två betalningspåminnelser efter 7 respektive 7 dagar. Om föräldern ändå inte betalar får kravet därefter ej gå till inkasso utan föräldern ska kontaktas för att utredning om anledningen till att betalning uteblivit. Om det är nödvändigt ska föräldrarnas aktuella ekonomiska situation utredas så långt det är möjligt. Den enskilde ska alltid erbjudas möjlighet att presentera och diskutera sina ekonomiska förhållanden.

Det avgörande är om föräldrarnas *hushåll* hamnar under den aktuella normen för försörjningsstöd (ekonomisk grundtrygghet) om hon/ han betalar kravet. Vid beräkningen ska hänsyn inte tas till skulder. Om föräldern inte medverkar till att utredningen kan genomföras har förvaltningen ändå rätt att göra kontroller med försäkringskassan, skattemyndighet, arbetsgivare, etc. utan föräldrarnas samtycke.

Kravestergift

Om utredningen visar att föräldrarnas förhållanden har ändrats så att denne inte inom rimlig tid kommer att kunna betala det uppkomna kravet får stadsdelsnämnden enligt 9 kap. 4 § SoL helt eller delvis efterge detta. Kravet avslutas därmed. Detta beslut går inte att överklaga.

Sannolikt blir det samtidigt aktuellt att besluta om en ändring av fortsatt ersättningsbelopp.

Ansökan till länsrätten

Visar genomförd utredning att det är styrkt eller troligt att den föräldern har betalningsförmåga ska talan väckas hos länsrätten.

Ansökan ska göras vid den länsrätt inom vars domkrets föräldern är bosatt och innehålla följande uppgifter:

- Namn, adress och telefon till den nämnd som söker och till handläggaren
- Den ersättningsskyldiges namn, personnummer, adress och telefonnummer

- Vad saken gäller: Talan om ersättning för kostnader som kommunen haft enligt 8 kap 1 § andra stycket SoL.
- Avseendemånad och belopp
- Utredning som visar att den enskilde har betalningsförmåga
- Yrkande: Stadsdelsnämnden yrkar att Länsrätten ålägger motparten att till stadsdelsnämnden återbetala kostnader enligt ovan med vidstående belopp jämte ränta enligt 6 § Rättelagen till dess betalning sker.

Kopior på beslut om motpartens ersättningsskyldighet, på beräkningsunderlag för ersättningsskyldighet, samt kopia på utredning gällande motpartens aktuella ekonomiska situation ska bifogas ansökan till länsrätten. (Bilaga)

Eventuell länsrättsdom i kommunens favör utgör underlag för ansökan om utmätning hos Kronofogdemyndigheten.

Indrivningsåtgärder vid placeringar enligt LSS

Vid placeringar enligt LSS skiljer sig kravhanteringen jämfört med vid placeringar enligt SoL eller LVU. Vid placeringar enligt SoL eller LVU regleras lagsökningen i SoL men vid placeringar enligt LSS är det inkassolagen som styr, liksom vid exempelvis obetalda barnomsorgsavgifter.

Lämplig hanteringsmodell

Om en förälder inte betalar ersättning i enlighet med fattat beslut kan lämpligtvis rutinerna som förvaltningen tillämpar vid exempelvis obetalda barnomsorgsavgifter användas.

Förenklat innebär detta följande:

Om inbetalning uteblir ska *en påminnelse* sändas till föräldern innan eventuella inkassoåtgärder vidtas.

Om föräldern trots påminnelsen inte betalar skulden måste man, utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, ta ställning till om man ska vidta indrivningsåtgärder eller inte. Det ekonomiska ansvar som vilar på kommunen innebär att utgångspunkten är att indrivningsåtgärder ska vidtas om det inte finns särskilda skäl i det enskilda ärendet.

Om man har beslutat att indrivningsåtgärder ska vidtas blir nästa steg att förvaltningen lämnar indrivningen i uppdrag till det inkassoföretag som staden lämnar indrivningsverksamheten till.

Om ett ärende lämnas till ett inkassoföretag innebär det inte att förvaltningen överlämnar sin beslutanderätt till inkassoföretaget. De överväganden som måste göras med anledning av vad föräldern framför ska alltså förvaltningen ta ställning till. Inkassoföretaget sköter enbart de administrativa åtgärderna för att driva in fordran.

Den första indrivningsåtgärden är *ett inkassokrav* (kravbrev) till föräldern. Om föräldern inte bestrider kravet som framställts i kravbrevet skickas en skriftlig *ansökan om betalningsföreläggande* till kronofogdemyndigheten i den region där föräldern har sin hemvist.

Om föräldern fortfarande inte bestrider kravet meddelar kronofogdemyndigheten utslag i enlighet med ansökningen. Utslaget utgör sedan exekutionstiteln.

Om föräldern däremot bestrider det krav som framställts i kravbrevet ska ansökan om betalningsföreläggande inte ske om föräldern framställt en sakligt grundad invändning. Förvaltningen får i en sådan situation i stället väcka talan vid domstol genom stämningsansökan.

Bilagor

1. Utdrag ur centrala lagar och förordningar
2. Skriftlig information till föräldrar
3. Blankett för beräkning
4. Blankett för beslut
5. Blankett för ansökan till länsrätten

Utdrag ur de lagar och förordningar som främst ligger till grund för kommunens rättighet att ta ut ersättning av föräldrar.

Föräldrabalk (1949:381)

7 kap. Om underhållsskyldighet

1 § Föräldrarna skall svara för underhåll åt barnet efter vad som är skäligt med hänsyn till barnets behov och föräldrarnas samlade ekonomiska förmåga. När föräldrarnas underhållsskyldighet bestäms skall hänsyn tas till barnets egna inkomster och tillgångar samt till barnets sociala förmåner under beaktande av vad som följer av föreskrifterna om dessa.

Underhållsskyldigheten upphör när barnet fyller arton år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst intill dess barnet fyller tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning.

I kostnaderna för barnets underhåll skall föräldrarna sinsemellan ta del var och en efter sin förmåga. Lag (2001:1136).

Socialtjänstlag (2001:453)

8 kap. 1 § 2 stycket

Om ett barn genom socialnämndens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialnämnden får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

20 §

Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

Socialtjänstförordning (2001:937)

6 kap.

2 § Föräldrarnas skyldighet enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem än det egna bestäms efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av dem enligt lagen (1996:1030) om underhållsstöd.

Det belopp som var och en av föräldrarna skall bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 8 § första stycket första meningen lagen om underhållsstöd.

Skattemyndigheten skall på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders del i kommunens kostnader enligt första stycket.

3 § Om en förälder har fullgjort en fastställd underhållsskyldighet mot ett barn genom att betala ett engångsbidrag eller annat bidrag till barnets underhåll till en behörig ställföreträdare för barnet för den tid då detta vårdas i ett annat hem än det egna, är föräldern i motsvarande mån fri från skyldighet att ersätta kommunen för dess kostnad under samma tid.

4 § Har socialnämnden fått underhållsbidrag enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) skall nämnden redovisa den del av underhållsbidraget som överstiger vad kommunen får tillgodoräkna sig till den som annars haft rätt till bidraget.

Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade

5 § Föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem skall gälla även när ett barn får vård i ett annat hem med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Förordning 2001:938).

Information till föräldrar om underhållsskyldigheten när barn under 18 år placeras i familjehem eller på institution.

Alla föräldrar har enligt lag försörjningsskyldighet för sina barn. Om barnet inte bor tillsammans med en förälder ska föräldern betala ett underhållsbidrag.

När barn är placerade i familjehem och eller på institution genom socialtjänsten har föräldrarna i stället skyldighet att bidra till kommunens kostnader för vården. Det gäller både om placeringen är frivillig (enligt SoL eller LSS) eller sker utan samtycke (med stöd av LVU). Det gäller också både vid tillfälliga och stadigvarande placeringar. Skyldigheten upphör när barnet fyller 18 år.

När ett barn placeras av Stockholms stad ska utredaren alltid göra en utredning om föräldrarnas försörjningsförmåga och fatta ett beslut med ett ersättningsbelopp för vardera föräldern. Innan beslutet fattas informeras föräldern om beräkningen och får då möjlighet att se om beslutsunderlaget är riktigt.

Var och en av föräldrarna ska ersätta kommunen med ett belopp som beräknas på samma sätt och är lika stort som återbetalningsbeloppet vid underhållsstöd. Beräkningen grundas på föräldrarnas inkomster enligt det senaste taxeringsbeslutet och på det totala antal barn som föräldern är försörjningsskyldig för. Beloppet får inte överstiga underhållsstödsbeloppet.

När ett barn dygnetrunt placeras medför det att föräldrarna förlorar rätten till de socialförsäkringsförmåner som är knutna till att de har barnet i sin vård.

Socialtjänsten är skyldig att meddela försäkringskassan när ett barn placeras utanför hemmet. Om underhållsstöd betalas ut från försäkringskassan kommer detta att dras in helt. Det utbetalas varken till föräldern eller socialtjänsten.

När barnet flyttar hem igen måste föräldern söka underhållsstöd på nytt hos försäkringskassan.

Andra bidrag som inte längre betalas ut till föräldern när barnet är placerat är barnbidrag/ studiebidrag, del av bostadsbidrag och försörjningsstöd för barnet.

För ytterligare information vänligen kontakta handläggaren nedan.

.....
Namn

.....
Telefon

BERÄKNINGSUNDERLAG

Förälders ersättning till
kommunen för placerat
barn

Förvaltning:
Handläggare:

Datum:
Telefon:

Enligt 8 kap 1 § andra stycket socialtjänstlagen, 20 § LSS och 6 kap 2-4 §§ SoF är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning delta i kommunens kostnad för vården av placerat barn. Skyldigheten gäller placeringar enligt SoL, LVU och LSS.

Placerade barns personuppgifter

Efternamn och förnamn	Personnummer

Förälders personuppgifter

Efternamn och förnamn	Personnummer
Adress	Telefon

Förälders försörjningsskyldighet för övriga minderåriga barn

Födelsedatum			
			Aktuell procentsats ①

Beräkning efter senaste taxeringsbeslut   Två barn/ ett placerat

Inkomst av tjänst	150000
Inkomst av kapital	+ 0
Studiebidrag	+ 20000
Inkomst av näringsverksamhet	+ 0
1 % av skattepliktig förmögenhet	+ 0
Årsinkomstbelopp	= 170000
Grundavdrag	- 100000
Avdrag för barns inkomst	- 0
Ersättningsgrundande årsbelopp	= 70000
Ersättning per barn och år (Ersättningsgrundande årsbelopp x Aktuell procentsats/ 100) 70 000 x 11,5 / 100	= 8050
Ersättning per barn och månad (Ersättning per år/ 12, dock max underhållsstödsbeloppet) 8 050 / 12	= 671 kr/ mån
Total ersättning för alla barn per månad	= 671 kr/ mån

Handläggarens underskrift

① Procentsats per barn om

1 barn :	2 barn:	3 barn:	4 barn:	5 barn:	6 barn :	7 barn:	8 barn:	9 barn:	10 barn:
14	11,5	10	7,75	6,4	5,5	4,85	4,35	4	3,7

BESLUT

Förälders ersättning till
kommunen för placerat
barn

Förvaltning:
Handläggare:

Datum:
Telefon:

Beslut enligt 8 kap 1§ andra stycket SoL / 20 § LSS samt 6 kap 2-4§§ SoF.

Ersättningskyldig förälders personuppgifter

Efternamn och förnamn	Personnummer
Adress	Telefon

Placerade barns personuppgifter

Efternamn och förnamn	Personnummer

Beslutat ersättningsbelopp

----- kronor per barn och månad	Totalt ----- kr per månad
---------------------------------	---------------------------

Inbetalning

- Ersättningsbeloppet ska inbetalas till förvaltningens postgironummer-----
- Du ska ange ditt personnummer och vilken period ersättningen avser.
- Inbetalningen ska senast vara förvaltningen tillhanda den sista vardagen i den månad som ersättningen avser.
Om inbetalningen uteblir efter förfallodatum överlämnas ärendet efter två betalningspåminnelser och eventuell utredning till lagsökning i domstol.

Beslutat ersättningsbelopp understiger 100 kronor per barn och månad och ersättningen tas därför inte ut och inbetalning behöver inte göras.

Övrig information

Beloppet omräknas årligen utifrån det senaste taxeringsbeslutet. Du underrättas därefter om det nya ersättningsbeloppet.

Om antalet barn som du är försörjningskyldig för ändras under året kan avgiften omräknas och du bör då kontakta din handläggare snarast.

Handläggarens underskrift

Beräkningsunderlaget bifogas

ANSÖKAN TILL LÄNSRÄTT

Förälders ersättning till
kommunen för placerat
barn

Förvaltning:
Handläggare:

Datum:
Telefon:

Till Länsrätten i

SÖKANDE

Nämnd	
Adress	Telefon

MOTPART

Namn	Personnummer
Adress	Telefon

SAKEN

Talan om ersättning för kostnader som kommunen haft enligt 8 kap 1§ andra stycket SoL.	
Avseendemånad, år	Belopp, kr
Två betalningspåminnelser har skickats ut och utredning som visar att motparten har betalningsförmåga har genomförts.	

YRKANDE

Stadsdelsnämnden yrkar att Länsrätten ålägger motparten att till nämnden återbetala kostnader enligt ovan med vidstående belopp jämte ränta enligt 6 § Räntelagen till dess betalning sker.	Belopp som krävs, kr
---	----------------------

Handläggare/ beslutsfattare

- Bilagor: Kopia på beslut om motpartens ersättningsskyldighet
 Kopia på beräkningsunderlag för ersättningsskyldighet
 Kopia på utredning gällande motpartens aktuella ekonomiska situation

-----
